



Monumentnummer*: 521881

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **18 april 2001**
Kadaster deel/nr **82917/71**

*Woonplaats** **Rotterdam** *Gemeente** **Rotterdam** *Provincie** **Zuid-Holland**

Locatiennaam **Rotterdam Van Nelleweg** *Locatieomschrijving* **Fabrieksterrein van Nellefabriek**

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	AC			1602
Rotterdam	AC			1603
Rotterdam	AC			1604

*Omschrijving***

Inleiding

Vanaf 1925-31 gefaseerd tot stand gekomen aanleg van het fabrieksterrein bij het Van Nelle-complex, in oorsprong bestemd voor recreatie door en educatie van het personeel, transport, op- en overslag van grondstoffen en eindproducten, en ingericht in een combinatie van nieuw-zakelijke en decoratieve (tuin)stijl, waarbij achtereenvolgens onder meer de ontwerpers J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt, J.H. van den Broek en tuinarchitecte M. Ruys betrokken waren; in het huidige aanzien overwegend bepaald door de in 1942-43 ontworpen aanleg, op basis van het oorspronkelijk concept van een transparant fabriekscampus in een open, parkachtige ruimte die dienstbaar is aan het personeel en vanuit alle richtingen door- en vergezichten biedt.

Omschrijving

De gefaseerd tot stand gekomen aanleg van het fabrieksterrein van het Van Nelle-complex bestaat uit een functionele afwisseling van verhardingen, groenstroken, bloemperken en een in decoratieve tuinstijl aangelegde fabriekstuin nabij de hoofdtoegang, waarbij de inrichting mede is bepaald door esthetische, logistieke, educatieve en recreatieve eisen. De situering van gebouwen en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



groenvoorzieningen is zodanig ontworpen dat grotendeels vrij zicht wordt geboden op de glasgevels vanuit alle richtingen; zowel over korte als over langere afstanden zijn zichtlijnen op en vanuit de gelaagde gebouwen van het Van Nelle-complex gecreëerd, waardoor het complex als 'landmark' fungeert voor een wijde omgeving; voorts wordt de visuele werking van het complex versterkt door de reflectie van de gebouwen in de nabije wateren van de Delfshavense Schie, de niervormige vijver en de smalle vaart aan de zuid- en zuidwestzijde. De onderheide, betonnen fabrieksstraat leidt vanaf de hoofdtoegang met twee curves vóór het ingezwenkte kantoorgebouw - rondom een banaanvormige vluchtheuvel - recht voorlangs de fabrieken, onder de vier luchtbruggen door, en met een haakse bocht voorlangs het L-vormige werkplaatsen-/brandweergebouw (dat door zijn situering als visuele afsluiting van de fabrieksstraat fungeert) naar het in oorsprong open, met sport- en groenvoorzieningen ingerichte achterterrein en heeft verbindingen naar de betonnen expeditiestraat tussen enerzijds het ketelhuis, het voormalige expeditiegebouw (Schiegebouw) en het werkplaatsen-/brandweergebouw (TD), en anderzijds het twaalfstal pakhuizen (Schiehallen). De fabrieksstraat was van begin af aan voorzien van een onderheide betonnen verharding in verband met het zware vrachtverkeer. De vluchtheuvel was in oorsprong voorzien van vierkante roze-rode trottoirtegels, doch naderhand van een gazon en sinds 1982, ter gelegenheid van het tweehonderdjarig bestaan van de firma Van Nelle, voorzien van een rond bloemperk in het midden. Ook de trottoirs te weerszijden van de betonnen fabrieksstraat zijn voorzien van vierkante roze-rode trottoirtegels. Voorts zijn enkele vierkante putroosters bewaard gebleven met gietijzeren en betonnen vierkante roosters. Kantoorgebouw, fabrieksgebouwen en ketelhuis waren in oorsprong alle omgeven door gazons, deels omheind met lage hekjes. De brede, niet omheinde gazons aan de zuidwestzijde van de fabrieken dienden ondermeer voor lessen in de openlucht. Na de overdracht in 1942 van de betreffende gronden van de gemeente Rotterdam aan de firma Van Nelle ter vergroting van het fabrieksterrein is, in samenhang met de bouw van de pakhuizen langs de Delfshavense Schie in 1942-43 (opgericht in het kader van de wederopbouw), een omvangrijke fabriekstuin gerealiseerd tussen de slingerende Van Nelleweg, de rechte oever van de Delfshavense Schie en de smalle betonwegen langs het ketelhuis en de verder teruggerooide pakhuizen. De in decoratieve tuinstijl uitgevoerde tuinaanleg omvat een niervormige vijver ter hoogte van de hoofdtoegang, een oplopend, open gazon met geschoren omhaging en wellicht naar ontwerp van Mien Ruys ingerichte borders met een in kleur, hoogte en bloeitijd variërende beplanting; deze borders zijn ingericht nabij het ketelhuis en de zijwand van pakhuis A en worden langs de Delfshavense Schie visueel beëindigd door een boomgroep. De niervormige vijver is bij de afgeronde uiteinden omgeven door boom- en heesterbeplanting (o.a. met wilgen); aan de oostzijde een geplaveide promenade met lage zitbanken in hout en beton, visueel aansluitend bij het zwikvormige tuingedeelte oostelijk van de vijver met open gazon, heesters en haagjes langs de Van Nelleweg. Het niveauverschil bij het gazon is mede gecreëerd door de aanleg van funderingen voor de ter plaatse geprojecteerde, doch niet uitgevoerde pakhuizen en door de uitgraving van de vijverpartij. Aan de zuidoostzijde van het kantoorgebouw is een rozenperk aangebracht en tussen het kantoorgebouw en de hoofdtoegang een groenperk. Aan de zuidzijde, nabij de vaart, is het fabrieksterrein voorzien van aflopende grasbermen, gazons en verspreide beplanting, onder meer nabij de ingang van het herbouwde kantinegebouw, alwaar borders en een bosplantsoen zijn aangelegd bij een gazon.

Waardering

Gefaseerd tot stand gekomen, in combinatie van nieuw-zakelijke en decoratieve (tuin)stijl uitgevoerde aanleg van het fabrieksterrein van het Van Nelle-complex van algemeen belang als visueel samenhangend en historisch-functioneel complexonderdeel, waarbij functionele, stedenbouwkundige en recreatieve/educatieve eisen zodanig op elkaar zijn afgestemd dat een optimaal terreingebruik en door semi-openbaar groen begeleide door- en uitzichten zijn verkregen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuin

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Koffiefabriek